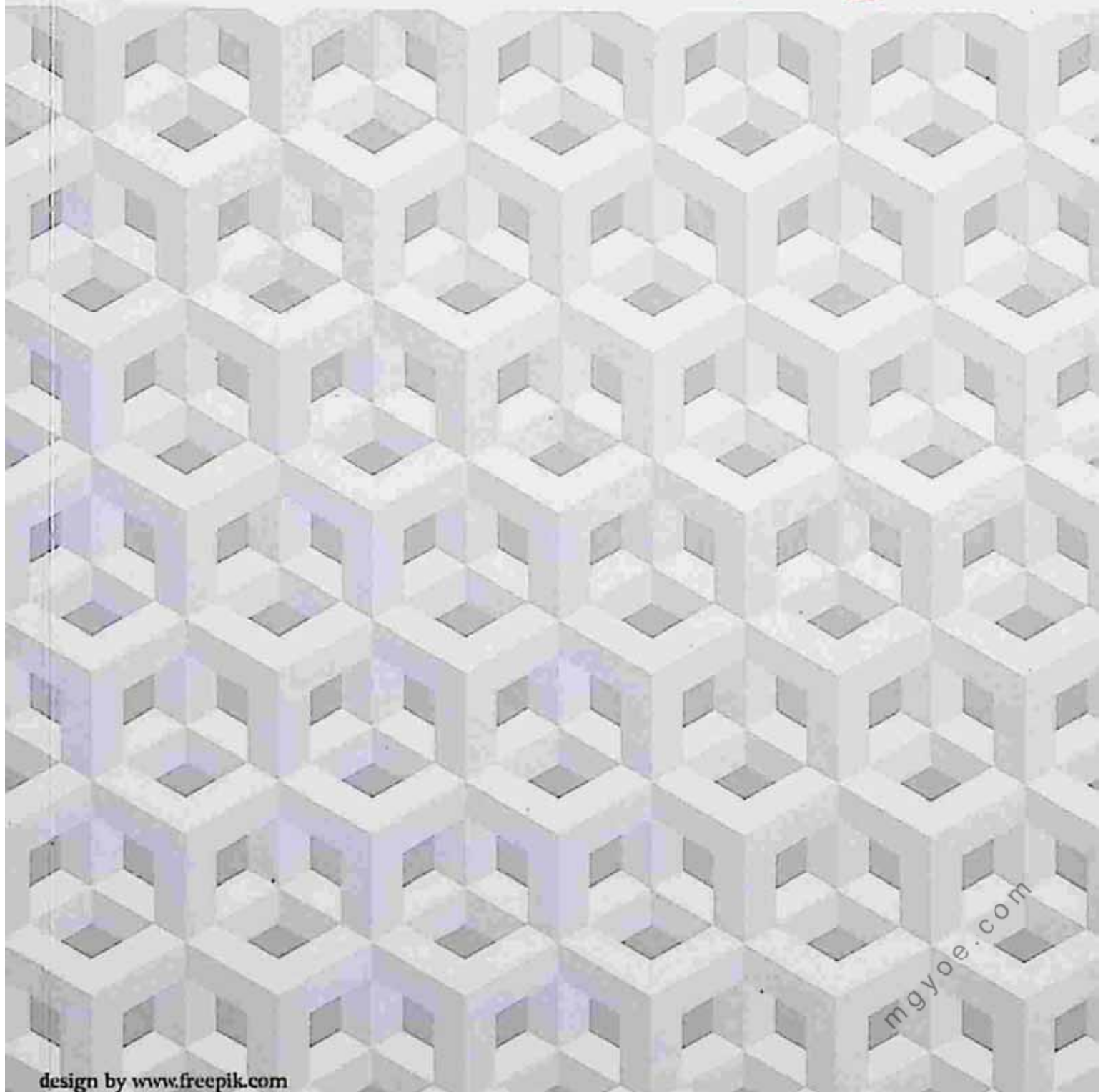

မိတ်ကားသီချိုအနုပညာ
mgyoe.com

၁၉၃၀ တစ်စိုက်
မြန်မာနိုင်ငံရေးသမိုင်း
သိန်းဖေမြင့်

mgyoe.com

သုန္ဒရီ အာဖရိက
မြန်မာနိုင်ငံရေးသမိုင်း
သိန်းဖေမြင့်

On the Irrawaddy, Burma, Myanmar, 1930. | Getty Images

ISBN9789997116765

9 789997 116765
1,300.00KS

၁၉၃၀ တစ်စိုက် မြန်မာနိုင်ငံရေးသမိုင်း သိန်းပေမြင့်
စာမျက်နှာ ၈၃ မျက်နှာ၊ ၁၂.၈ စင်တီ x ၁၈.၅ စင်တီ

ထုတ်ဝေသူ - ဦးစန်းဦး စိတ်ကူးချိုချိုစာပေ(၀၀၅၃၈)၊ ၈၅၊ ၁၆၄လမ်း၊ တာမွေ၊ ရန်ကင်း။
ပုံနှိပ်သူ - ဒေါ်ဝင်းမာ၊ စိတ်ကူးချိုချိုပုံနှိပ်တိုက်(၀၀၄၁၂)၊ ၁၁၇၉၊ မစိုးရိမ်လမ်း၊ ရန်ကင်း။
၂၀၁၉၊ မေလ၊ တတိယအကြိမ်၊ အုပ်ရေ ၅၀၀၊
၂၀၁၁ ပုံစံစာအုပ်တိုက်၏ ဒုတိယအကြိမ်ပုံ
ရောင်းစွဲ ၁ ၃ ၀ ၀ ကျပ်

email: skccph@gmail.com ; P.O.Box: 705
www.facebook.com/SKCCmyanmarbook
www.skccmyanmarbook.com

စိတ်ကူးချိုချိုစာအုပ်

၁၉၃၀ တစ်ဝိုက်
မြန်မာနိုင်ငံရေးသမိုင်း
သိန်းဖေမြင့်

2019年
12月

2019年
12月
12月
12月

မာတိကာ

- နိဒါန်း	က
၁။ ၁၉၃၀ တစ်ဝိုက်က ကမ္ဘာစီးပွားရေးကပ်ကြီး	၁
၂။ ၁၉၃၀ ပြည့်နှစ် မတိုင်မီက နိုင်ငံရေးအဖွဲ့အစည်းများ	၉
၃။ ဒိုင်အာခီသပိတ်မှောက်သူတို့ ကွဲပုံ	၁၄
၄။ ဘုန်းတော်ကြီးများနှင့် မြန်မာနိုင်ငံရေး	၁၇
၅။ စီးပွားရေး သွေးစုပ်ခြယ်လှယ်မှုကို ဆန့်ကျင်ကြပုံ	၂၃
၆။ ဘူးတစ်လုံးဆောင်သော ဦးစိုးသိမ်း ဂျီစီဘီအေ	၂၈
၇။ ပြင်ပကမ္ဘာနှင့် ဆက်သွယ်ရေး	၃၅
၈။ ဦးစိုးသိမ်းဂျီစီဘီအေ ကွဲပုံ	၃၉
၉။ ဆိုင်မွန်ကော်မရှင်	၄၂
၁၀။ ပြန်လည်ညီညွတ်ရေး ကြိုးပမ်းမှုများ	၄၅
၁၁။ ခွဲရေး တွဲရေးနှင့် နယ်ချဲ့ပရိယာယ်	၅၁
၁၂။ မကြာမီ ဆက်ပါဦးမည်	၅၁
၁၃။ ကုလားဗမာ အဓိကရုဏ်း	၅၄

၁၄။ တို့ဗမာအစည်းအရုံး စတင်တည်ထောင်ခြင်း	၆၂
၁၅။ မျက်နှာစုံညီအစည်းအဝေးနှင့် ခွဲရေးတွဲရေး	၇၂
၁၆။ ပထမဆုံး မြန်မာဘုရင်ခံဖြစ်ခြင်း	၇၆
၁၇။ ဆရာစံခေါင်းဆောင်သော ဂဠုန်သူပုန်	၇၉

၁၈။

၁၈။	ဆရာစံခေါင်းဆောင်သော ဂဠုန်သူပုန်	၈၀
၁၉။	ဂဠုန်သူပုန်၏ အစဉ်အဆက်	၈၀
၂၀။	ဂဠုန်သူပုန်၏ အစဉ်အဆက်	၈၀
၂၁။	ဂဠုန်သူပုန်၏ အစဉ်အဆက်	၈၀
၂၂။	ဂဠုန်သူပုန်၏ အစဉ်အဆက်	၈၀
၂၃။	ဂဠုန်သူပုန်၏ အစဉ်အဆက်	၈၀
၂၄။	ဂဠုန်သူပုန်၏ အစဉ်အဆက်	၈၀
၂၅။	ဂဠုန်သူပုန်၏ အစဉ်အဆက်	၈၀
၂၆။	ဂဠုန်သူပုန်၏ အစဉ်အဆက်	၈၀
၂၇။	ဂဠုန်သူပုန်၏ အစဉ်အဆက်	၈၀
၂၈။	ဂဠုန်သူပုန်၏ အစဉ်အဆက်	၈၀
၂၉။	ဂဠုန်သူပုန်၏ အစဉ်အဆက်	၈၀
၃၀။	ဂဠုန်သူပုန်၏ အစဉ်အဆက်	၈၀

နိဒါန်း

ကျွန်တော်ဟာ လွန်ခဲ့တဲ့ စနေနေ့ (၁၆-၇-၆၉) က ပညာရေး တက္ကသိုလ်မှာ သမိုင်းဌာနက ကြီးမှူးပြီး '၁၉၃၀ ပြည့်နှစ်တစ်ဝိုက် မြန်မာနိုင်ငံရေးသမိုင်း' ဆိုတဲ့ ခေါင်းစဉ်နဲ့ ဟောပြောခဲ့ရပါတယ်။

ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသူအချို့က ထိုဟောပြောချက်ကို ရေးပြီး သားရှိသလားလို့ မေးကြတယ်။ စာဖတ်ပရိသတ်အချို့ကလည်း ရေးထားတဲ့ဟောပြောချက် ရှိခဲ့လို့ရှိရင် ဖတ်ပါရစေလို့ ဆိုကြ တယ်။ ဒါနဲ့ပဲ ကျွန်တော်လည်း ထိုဟောပြောချက်ကို ရေးလိုက် ရန် ဆုံးဖြတ်လိုက်ပါတယ်။

၁၉၃၀ ပြည့်နှစ်တစ်ဝိုက်လို့ ကျွန်တော် ဖော်ပြလိုက်တာ ကတော့ ၁၉၃၀ ပြည့်နှစ်သာမက သည့်အရင်ဖြစ်တဲ့ ၁၉၂၈ နှင့် ၁၉၂၉၊ သည့်နောက်ဖြစ်တဲ့ ၁၉၃၁ နှင့် ၁၉၃၂ စတဲ့ နှစ်များပါ အကျုံးဝင်သွားအောင် ဖြစ်ပါတယ်။ တစ်နှယ်ငင် တစ်စင်ပါ ဆိုတာလို ၁၉၂၇ နှင့် ၁၉၃၃ တို့တောင် ပါသွားနိုင်သေးတယ် ဗျာ။

၁၉၃၀ ပြည့်နှစ်ကို ဘာကြောင့် သမိုင်းမှတ်တိုင်အဖြစ်ဖြင့် ကျွန်တော် ရွေးချယ်လိုက်သလဲ။

ကမ္ဘာ့သမိုင်းမှာရော၊ မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ သမိုင်းမှာပါ မှတ်လောက်သားလောက် ကြီးကျယ်ထင်ရှားတဲ့ ဖြစ်ပျက်ရပ်များဟာ ၁၉၃၀ ပြည့်နှစ် တစ်ဝိုက်မှာ ဖြစ်ပွားခဲ့လို့ပါပဲ။

ကမ္ဘာ့အရင်းရှင် စီးပွားရေးကပ်ကြီး ဆိုက်ရောက်ခဲ့တယ်။ ဖက်ဆစ်ဝါဒီတွေ အားကောင်းလာပြီး ဂျာမနီပြည်မှာ အာဏာရခဲ့တယ်။ ဂျပန် စစ်ဝါဒီတွေက တရုတ်ပြည်ကို ကျူးကျော်စစ်ပြုပြီး မန်ချူးရီးယားကို သိမ်းခဲ့တယ်။

မြန်မာပြည်မှာ ကုလား-ဗမာ (ပထမ) အဓိကရုဏ်း ဖြစ်ခဲ့တယ်။ ဆရာစံခေါင်းဆောင်တဲ့ ဂဠုန်သူပုန် အရေးတော်ပုံပေါ်ခဲ့တယ်။ တို့ဗမာအစည်းအရုံး အုတ်မြစ်ချတယ်။

ကုလား-ဗမာ အဓိကရုဏ်း၊ ဆရာစံ ဂဠုန်သူပုန်၊ တို့ဗမာ အစည်းအရုံး စတဲ့ဖြစ်ရပ်တွေဟာ ၁၉၃၀ ပြည့်နှစ်နှင့် နောက်ပိုင်းမှာ ဖြစ်ပျက်ခဲ့ကြတယ်။ သူတို့ရဲ့ သမိုင်းရေးသောက်မြစ်ဟာ ၁၉၃၀ ပြည့်နှစ်မတိုင်မီ နှစ်များက နိုင်ငံရေးအခြေအနေထဲမှာ တွယ်ခဲ့တယ်။

ဒါကြောင့် ဗြိတိသျှ နယ်ချဲ့သမားနှင့် အလိုတော်ရိများ၊ ပြည်သူပြည်သားပါတီခေါ်တဲ့ ၂၁ ဦး ပါတီ။ ဦးချစ်လှိုင် ကြီးမှူးသော ဂျီစီဘီအေ (မြန်မာအသင်းချုပ်ကြီး)၊ သက်ပန်းဆရာတော် ဩဝါဒခံ ဦးစိုးသိမ်းကြီးမှူးသော ဂျီစီဘီအေနှင့် ရေဦးဆရာတော် ဩဝါဒခံ ဦးစုကြီးမှူးသော ဂျီစီဘီအေတို့ရဲ့ နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှုများကို နားလည်ဖို့လိုအပ်တယ်။

ဒါတင်မကသေးဘူး။ မြန်မာ့သမိုင်းကို လေ့လာတဲ့အခါ

မှာ ကမ္ဘာသမိုင်းကိုလည်း အကြမ်းဖျင်းနားလည်ဖို့ လိုသေးတယ်။
ကမ္ဘာသမိုင်း နောက်ခံကားချပ်ကြီးကို မြင်ထားရမယ်။

၁၉၃၀ ပြည့်နှစ်တစ်ဝိုက်တုန်းက ကမ္ဘာစီးပွားရေး အခြေ
အနေ၊ ကမ္ဘာနိုင်ငံရေးအခြေအနေ စသည်များကို အခြေခံမှ
လေ့လာရမယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ကမ္ဘာနိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး
အခြေအနေများဟာ မြန်မာ့စီးပွားရေး၊ နိုင်ငံရေးအခြေအနေများကို
ဂယက်ရိုက်နေလို့ဖြစ်တယ်။

အထူးသဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံဟာ အင်္ဂလိပ်နယ်ချဲ့လက်
အောက် ကျရောက်တဲ့အခါမှာ ကမ္ဘာ့အရင်းရှင်စနစ် သြဇာနယ်
ပယ်အတွင်း လုံးဝရောက်သွားခြင်း ဖြစ်သဖြင့် ကမ္ဘာစီးပွားရေး
အဆောက်အအုံကြီးထဲမှာ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း ဖြစ်သွားတယ်။
ကမ္ဘာဖြစ်ပျက်ရပ်များရဲ့ ဂယက်ရိုက်ခတ်မှုများကို မြန်မာပြည်က
မလွဲမရှောင်သာ ခံစားရတယ်။

၁၉၃၀ ပြည့်နှစ်တစ်ဝိုက် ကမ္ဘာဖြစ်ပျက်ရပ်တွေထဲမှာ
အရေးအကြီးဆုံးကတော့ ကမ္ဘာ့စီးပွားရေးကပ်ကြီး ဖြစ်တယ်ဗျာ။

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is mostly illegible due to fading and blurring.

၁၉၃၀ တစ်ဝိုက်က ကမ္ဘာ့စီးပွားရေးကပ်ကြီး

၁၉၃၀ တစ်ဝိုက်က တစ်ကမ္ဘာလုံးရှိ အရင်းရှင်နိုင်ငံတိုင်းမှာ စီးပွားရေး ကပ်သင့်ခဲ့တယ်။ အရင်းရှင်နိုင်ငံကြီးများ တိုက်ရိုက်အုပ်စိုးသော ကိုလိုနီ နိုင်ငံများတွင်သော်လည်းကောင်း၊ သွယ်ဝိုက် ဩဇာပျံ့နှံ့ရာ ကိုလိုနီတစ်ပိုင်း နိုင်ငံများတွင်သော်လည်းကောင်း စီးပွားရေးကပ် ကူးစက်ပျံ့နှံ့ခဲ့တယ်။

တချို့နိုင်ငံများမှာ ၁၉၃၀ ပြည့်နှစ်ထက် အနည်းငယ်စောပြီး၊ တချို့နိုင်ငံများမှာတော့ ၁၉၃၀ ပြည့်နှစ်ထက် အနည်းငယ် နောက်ကျကာ စီးပွားရေးကပ် ဖြစ်ကြတယ်။ အချို့နိုင်ငံများမှာတော့ ၁၉၃၀ ပြည့်နှစ်မှ စပြီး ၁၉၃၃ ခုကျမှ ဆုံးသွားတယ်။

ဆိုဗီယက်ယူနီယံမှတစ်ပါး ကမ္ဘာရှိ နိုင်ငံတိုင်းသို့ စီးပွားရေးကပ် ကြီး ဆိုက်ရောက်ခဲ့တယ်။ ဆိုရှယ်လစ်စနစ် ထွန်းကားနေတဲ့ ဆိုဗီယက် ယူနီယံရဲ့ အကျယ်အဝန်းဟာ ကမ္ဘာမြေပြင်ရဲ့ ၆ ပိုင်း ၁ ပိုင်း ရှိတဲ့အတွက် ကမ္ဘာမြေပြင်ရဲ့ ၆ ပိုင်း ၅ ပိုင်းဟာ စီးပွားရေးကပ်ကြီးရဲ့ဒဏ်ကို ခံလိုက်ရ တယ်။

	၁၉၂၉	၁၉၃၀	၁၉၃၁	၁၉၃၂	၁၉၃၃
အမေရိကန် ပြည်ထောင်စု	၁၀၀	၈၀ ဒသမ ၇	၆၈ ဒသမ ၁	၅၃ ဒသမ ၈	၆၄ ဒသမ ၉
ဂရိတ်-ဗြိတိန်	၁၀၀	၉၂	၈၃ ဒသမ ၈	၈၃ ဒသမ ၈	၈၆ ဒသမ ၁
ဂျာမနီ	၁၀၀	၈၈ ဒသမ ၃	၇၁ ဒသမ ၇	၅၉ ဒသမ ၈	၆၆ ဒသမ ၈
ပြင်သစ်	၁၀၀	၁၀၀ ဒသမ ၇	၈၉ ဒသမ ၂	၆၉ ဒသမ ၁	၇၇ ဒသမ ၄
(စီးပွားရေး ကပ်မဆိုက်တဲ့ ဆိုဗီယက်ယူနီယံမှာတော့)					
ဆိုဗီယက်ယူနီယံ	၁၀၀	၁၂၉ ဒသမ ၇	၁၆၁ ဒသမ ၉	၁၈၄ ဒသမ ၇	၂၀၁ ဒသမ ၁

ဒီစီးပွားရေးကပ်ကြီး ဘာကြောင့်ဖြစ်တယ်ဆိုတဲ့ အကြောင်းများနှင့် ပတ်သက်လို့ အငြင်းပွားနိုင်တယ်။ သို့သော် ၁၉၃၀ ပြည့်နှစ်တစ်ဝိုက်မှာ အရင်းရှင်စီးပွားရေးကပ်ကြီး ဖြစ်ပွားခဲ့တယ်ဆိုတဲ့ ဖြစ်ရပ်နှင့်ပတ်သက် လို့တော့ မငြင်းနိုင်ကြတော့ဘူး။

ကမ္ဘာ့စီးပွားရေးကပ်ကြီးဖြစ်တဲ့အတွက် အထင်ရှားဆုံးရလဒ်က ဘာလဲ။ စက်မှုလုပ်ငန်းမှာ ကုန်ထုတ်လုပ်မှု ကျဆင်းခြင်းဖြစ်ပါတယ်။

အင်အား အတောင့်တင်းဆုံးနှင့် အကြီးကျယ်ဆုံး အရင်းရှင်နိုင်ငံ ဖြစ်တဲ့ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုမှာ အဆိုးရွားဆုံးဖြစ်ခဲ့တယ်။

၁၉၂၉ ခုနှစ်က စက်မှုလုပ်ငန်း ကုန်ထုတ်လုပ်မှုပမာဏကို ၁၀၀ ထားလျှင် ကပ်ဆိုက်သောနှစ်များမှာ တစ်ဖက်ပါအတိုင်း တွေ့ရမယ်။

ဂရိတ်-ဗြိတိန်အနေနှင့်ကြည့်လျှင် ဒီစီးပွားရေးကပ်ကြီး အတော အတွင်းမှာ အခြားအရင်းရှင်နိုင်ငံကြီးများလောက် မဆိုးရွားဘူးလို့ ထင်ရ သော်လည်း ၁၉၁၃ ခုနှင့်စာလျှင် ကုန်ထုတ်လုပ်မှုဟာ များစွာကျဆင်းနေ ကြောင်း တွေ့ရတယ်။ (၁၉၁၃ ခု ဆိုတာကတော့ ပထမကမ္ဘာစစ်ကြီး မဖြစ်ခင် ကမ္ဘာမှာ ဗြိတိန် ဗိုလ်စွဲနေစဉ်ကာလဖြစ်ပါတယ်။)

၁၉၁၃ ခုနှစ်မှာ ဗြိတိန်ရဲ့ စက်မှုလုပ်ငန်း ကုန်ထုတ်လုပ်မှု ပမာဏ ဟာ ၁၀၀ ဖြစ်ခဲ့လို့ရှိရင် ၁၉၃၂ ခုနှစ်မှာ ၈၂ ဒသမ ၅ သာလျှင် ဖြစ်နေ တယ်။

ကမ္ဘာ့စီးပွားရေး ကပ်ကြီးအတွင်းမှာ စက်မှုလုပ်ငန်း ကုန်ထုတ် လုပ်မှု ကျဆင်းရုံမက စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်း ကုန်ထုတ်လုပ်မှုလည်း ကျဆင်းခဲ့တာပဲ။

စီးပွားရေး အဆောက်အအုံကြီးရဲ့ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုအနေနှင့် တစ်ပိုင်းကကျလျှင် အခြားတစ်ပိုင်းကလိုက်ပြီး ရိုးရိုးကျဆင်းရုံ မကဘူးဗျ။ အရင်းရှင်စနစ်လက်အောက်မှာ စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်း ကုန်ထုတ်လုပ်မှုဟာ

စက်မှုလုပ်ငန်းကုန်ထုတ်လုပ်မှုရဲ့ လက်အောက်ခံဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်း ကုန်ထုတ်လုပ်မှု ကျဆင်းရုံမက စိုက်ပျိုးရေး ထွက်ကုန်ပစ္စည်း ဈေးနှုန်းတွေကလည်း ဒလဟော ကျဆင်းသွားတယ်။

အရင်းရှင်လောကမှာ တန်ခိုးအကြီးဆုံးဖြစ်တဲ့ လက်ဝါးကြီးအုပ် အရင်းရှင်ကြီးများနှင့် ဘဏ္ဍာအရင်းရှင်ကြီးများဟာ စီးပွားရေးကပ်ကြီးနှင့် ရင်ဆိုင်ရတဲ့အခါမှာ 'ကမ္ဘာမီးလောင် သားကောင်ချနင်း' ဆိုတဲ့ စကား အတိုင်း ကျင့်သုံးကြတယ်။

ကိုယ့်ထက်အားနည်းသူများကို ချနင်းပြီး စီးပွားရေးကပ်ကြီးရဲ့ လောင်မြိုက်မှုမှ ရှောင်ကွင်းရန် ကြိုးစားကြတယ်။ ကိုယ့်ထက်အားနည်း သော စက်မှုကုန်ထုတ်လုပ်ငန်းများ၊ ကုန်ထုတ်လုပ်မှု အသေးစားများ၊ ငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်း အသေးစားများ စသည်တို့ကို ဝါးမျိုကြတယ်။ ကိုယ့်ထက်အားငယ်သော ပြိုင်ဘက်များကို သတ်ကြတယ်။ တွက်ကိန်း မမီသော လုပ်ငန်းများကို ပိတ်ပစ်ကြတယ်။

ဒါကြောင့် အရင်းရှင်အငယ်စားများ၊ ကုန်ထုတ်လုပ်သူ အငယ်စား များ စသည်ဖြင့် အများအပြား ပျက်စီးကြတယ်။ သူတို့ထံမှာ အလုပ်လုပ် သောအလုပ်သမား အများအပြား အလုပ်လက်မဲ့ဖြစ်ကြတယ်။

လက်ဝါးကြီးအုပ် အရင်းရှင်ကြီးများဟာ စီးပွားရေးကပ်ကြီးရဲ့ ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးများကို အလုပ်သမားများပခုံးပေါ်သို့ လွှဲပြောင်းတင်ပို့လိုက် တယ်။ အလုပ်သမားတွေရဲ့ အခကြေးငွေကို လျှော့လိုလျှော့၊ သတ်မှတ် ထားသောအချိန်တွင်း ပိုခိုင်းလိုခိုင်းနှင့် ခေါင်းပုံဖြတ်သွေးစုပ်မှုကို ပိုပြင်း ပြင်းလုပ်လိုက်တယ်။ သည်မျှနှင့်မလုံလောက်သေးလျှင် အလုပ်သမား တွေကို ထုတ်ပစ်လိုက်တယ်။

လက်ဝါးကြီးအုပ် အရင်းရှင်ကြီးများဟာ စီးပွားရေးကပ်ကြီးရဲ့ ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးတွေကို တောင်သူလယ်သမားတွေရဲ့ ပခုံးပေါ်သို့လည်း

လွှဲပြောင်းပေးလိုက်တယ်။

တောင်သူလယ်သမားတွေ ထုတ်လုပ်တဲ့ ကုန်ကြမ်းပစ္စည်းတွေကို ဈေးနှိမ်လိုက်တယ်။ သူတို့ဟာ စီးပွားရေးကပ်ကြီးရဲ့ ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးတွေကို ကိုလိုနီနှင့် ကိုလိုနီတစ်ပိုင်းနိုင်ငံများမှ ပြည်သူလူထု ပခုံးပေါ်သို့လည်း လွှဲပြောင်းတင်ပို့လိုက်တယ်ဗျာ။

အထက်မှာ ရှင်းပြခဲ့တဲ့အတိုင်း လက်ဝါးကြီးအုပ်အရင်းရှင်များ (၀၁) အားအကြီးဆုံးသော ငွေကြေးရှင်ကြီးများက 'ဘယ်သူသေသေ ငတေမာ ပြီးရော' ဆိုတဲ့ သဘောမျိုးနှင့် စီးပွားရေးကပ်ကြီးမှ ဆင်းသက်လာတဲ့ ပြဿနာများကို ဖြေရှင်းဖို့ ကြိုးစားလေတော့ အလုပ်သမားအများအပြားဟာ အလုပ်လက်မဲ့ဖြစ်ကုန်ကြတယ်။

စီးပွားရေးကပ်ကြီးရဲ့ ပထမဆုံးသော ရလဒ်ဟာ အလုပ်လက်မဲ့ ပြဿနာဖြစ်တယ်။ တစ်ဖက်မှာ မရောင်းရတဲ့ကုန်ပစ္စည်းတွေက ပုံနေတယ်။ စက်ရုံအလုပ်ရုံများစွာ ပိတ်ထားရတယ်။

အခြားတစ်ဖက်မှာ စားရမဲ့သောက်ရမဲ့ အလုပ်လုပ်ချင်လျက် မလုပ်ရသော အလုပ်လက်မဲ့လူဦးရေက သန်းချီပြီး ရှိနေတယ်။

ဂရိတ်ဗြိတိန်မှာ အလုပ်လက်မဲ့ဦးရေဟာ ၃ သန်း၊ ဂျာမနီမှာ ၅ သန်းနှင့် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုမှာ ၁၀ သန်း စသည်ဖြင့် ဖြစ်ခဲ့တယ်။ သည်မျှမက ရက်ပိုင်းလောက် သို့မဟုတ် နာရီပိုင်းလောက် အလုပ်လုပ်ရပြီး ကျန်အချိန်တွေမှာ အလုပ်မရှိတဲ့ အချိန်ပိုင်းအလုပ်လက်မဲ့တွေက ၁၀ သန်းကျော် ရှိသေးတယ်။ သန်းပေါင်းများစွာသော တောင်သူလယ်သမားများဟာလည်း ဆင်းရဲကျပ်တည်းကုန်ကြတယ်။ အလုပ်အကိုင် ပျက်ကုန်ကြတယ်။

ကမ္ဘာမြေပြင်ရဲ့ ၆ ပိုင်း ၅ ပိုင်းပေါ်မှာ တည်ရှိတဲ့ အရင်းရှင်နိုင်ငံများ၊ အရင်းရှင်ဩဇာအောက် ကျရောက်နေသော နိုင်ငံများ၊ ကိုလိုနီနှင့်

ကိုလိုနီတစ်ပိုင်း နိုင်ငံများ၊ ရှိသမျှသော နိုင်ငံများမှာ လုပ်သားပြည်သူတွေ ရဲ့ ဘဝကံကြမ္မာဟာ ဆိုးရွားလှပါတယ်။ သည်အထဲမှာ အိန္ဒိယပြည်၊ မြန်မာပြည်တို့လို နယ်ချဲ့လက်အောက်ခံ ကိုလိုနီနိုင်ငံများမှ လုပ်သားပြည် သူတွေရဲ့ ဘဝကံကြမ္မာက အဆိုးဆုံးဖြစ်တယ်။

လက်ဝါးကြီးအုပ် အရင်းရှင်ကြီးများဟာ စီးပွားရေးကပ်ကြီး ဆိုက် ရောက်လာတော့ ကြီးနိုင်ငယ်ညှဉ်းလုပ်ကြရုံမက အချင်းချင်းလည်း ပြိုင်ကြ ဆိုင်ကြ၊ တိုက်ကြခိုက်ကြနှင့် ပဋိပက္ခတွေ ပြင်းထန်လာတယ်။

ကမ္ဘာနှင့်တစ်ဝန်း စီးပွားရေးအခြေအနေကျဆင်းပြီး လုပ်သားပြည် သူတွေရဲ့ဝယ်အား နည်းပါးလာသည်နှင့်အမျှ လက်ဝါးကြီးအုပ် အရင်း ရှင်ကြီးတွေရဲ့ဈေးကွက်က ကျုံ့လာတယ်။ နိုင်ငံတကာ ကူးသန်းရောင်း ဝယ်ရေး များစွာကျဆင်းလာတယ်။

ဈေးကွက် ကျုံ့လာလေလေ၊ ပြိုင်ဆိုင်မှုများလေလေ၊ ဈေးကွက် လှကြလေ ဖြစ်တယ်။

အချင်းချင်း ဈေးကွက်လုရင်း ကုန်ဈေးနှုန်းတွေ အဆမတန် ကျဆင်းကုန်ရင် အရင်းရှင် အမြတ်ကြီးစားစနစ်တစ်ခုလုံး ယိမ်းယိုင် ထိပါးမှာ စိုးတာကြောင့် ကုန်ပစ္စည်းများစွာကို ဖျက်ဆီးပစ်ကြတယ်။

ကိုယ့်နိုင်ငံကိုဖြစ်စေ၊ ကိုယ့်ဩဇာ စူးရှရာ နိုင်ငံကိုဖြစ်စေ အခြား နယ်ချဲ့အရင်းရှင်များက ထိုးဖောက်ဝင်ရောက်ကာ ဈေးကွက်မလုနိုင် အောင် အခွန်အကောက်တွေကို မြှင့်တင်ပြီး တံတိုင်းကာဆီးကြတယ်။ အခွန်အကောက်စစ်ပွဲတွေ၊ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးစစ်ပွဲတွေ အကြီး အကျယ်ဖြစ်လာခဲ့တယ်။

ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့အရင်းရှင်ကြီးများက ဂျပန်၊ ဂျာမန်၊ အမေရိကန် စတဲ့ အခြားနယ်ချဲ့အရင်းရှင်ကြီးများနှင့် ယှဉ်ပြိုင်တိုက်ခိုက်သော ကူးသန်း ရောင်းဝယ်ရေးစစ်ပွဲ၊ အခွန်အကောက်တော်စစ်ပွဲ စသည်များမှာ လက်

အောက်ခံဖြစ်တဲ့ မြန်မာနိုင်ငံက ကန့်ကွက်ပိုင်ခွင့်မရှိဘဲ ပါသွားရပါတယ်။

စီးပွားရေးကပ်ကြီးအတွင်း ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးစစ်၊ အခွန် အကောက်တော်စစ် ဆင်နွှဲကြရာမှာ လက်အောက်ခံနယ်ပယ် သြဇာနယ် ပယ် ကျယ်သူက အခွင့်အရေးသာတယ်။ ဒါကြောင့် လက်အောက်ခံ နယ်ပယ်ကျယ်သူတို့က ကမ္ဘာကြီးကို ပြန်လည်ခွဲဝေဖို့ စကားပြောလာ ကြတယ်။ လက်ရှိကလည်း လက်လွတ်မခံနိုင်၊ လက်မဲ့ကလည်း လုယူချင် ဖြစ်လေတော့ တကယ့်လက်နက်ကိုင် စစ်စကားကို ပြောလာကြတယ်။ စစ်မက် ပြင်ဆင်လာကြတယ်။ လက်စားချေရေး၊ စစ်ပြုရေးနှင့် လူမျိုးရေး သွေးခွဲရေး အမျိုးသားရေးတို့ကို အားပေးသော နိုင်ငံရေးပါတီများ အားကောင်းလာကြတယ်။

စီးပွားရေးကပ်ကြီးကြောင့် အများဆုံး ဒုက္ခရောက်ရသော သွေးစုပ် ခြယ်လှယ်မှုကို ခါတိုင်းထက် တိုးခံကြရသော လုပ်သားပြည်သူတို့က လက်ဝါးကြီးအုပ် အရင်းရှင်ကြီးများကို ပြန်လည်ခုခံတိုက်ခိုက်လာကြ တယ်။ လူတန်းစားတိုက်ပွဲတွေ များစွာပြင်းထန်လာတယ်။

လက်ဝါးကြီးအုပ် အရင်းရှင်များဟာ လူတန်းစားတိုက်ပွဲ၊ လူတန်း စားနိုင်ငံရေးနှင့် လူတန်းစား သဘောတရားများကို လူမျိုးရေး သွေးခွဲရေး အမျိုးသားရေးဝါဒနှင့် စစ်ဝါဒတို့ဖြင့် ဖုံးလွှမ်းချေဖျက်ပစ်ရန် ကြိုးစားကြ တယ်။ သည်မျှမကသေး၊ အကြမ်းဖက်နှိမ်နင်းကြတယ်။ ဒီမိုကရေစီ အခွင့်အရေးများကို ရုပ်သိမ်းကြတယ်။

စီးပွားရေးကပ်ကြီးနှင့်ရင်ဆိုင်ရတဲ့ လက်ဝါးကြီးအုပ် အရင်းရှင်များ ဟာ အရင်းရှင် ပါလီမန်ဒီမိုကရေစီကိုပင် စိတ်မချတော့ဘူး။ ဒါကြောင့် ဖက်ဆစ်ဝါဒနှင့် ဖက်ဆစ်ပါတီများ အားကောင်းလာတယ်။ တချို့နိုင်ငံ တွေမှာ ဖက်ဆစ်တို့ အာဏာသိမ်းပိုက်ကြတယ်။

၁၉၃၀ ပြည့်နှစ်တစ်ဝိုက်မတိုင်မီ နှစ်များတုန်းက လက်နက်

ဖျက်သိမ်းရေးစကား တော်တော်ပြောခဲ့ကြသော်လည်း ၁၉၃၀ တစ်ဝိုက် ရောက်လာတော့ လက်နက်ပြန်လည်တပ်ဆင်ရေးကိုသာ ပြောလာကြ တော့တယ်။

တကယ်ကတော့ လက်ဝါးကြီးအုပ်အရင်းရှင်များအဖို့ လက်နက် ခဲယမ်း ထုတ်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းဟာ အမြတ်များတဲ့ လုပ်ငန်းဖြစ်တယ်။

စီးပွားရေးကပ်ကြီးမှ ထွက်ပေါက်တစ်ခုအနေနှင့် စစ်မက်လက် နက် ထုတ်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းကို အားကိုးကြပါတယ်။ သူတို့ဟာ စောစော က လက်နက်ဖျက်သိမ်းရေးကို ဟန်ဆောင်အော်ခဲ့သော်လည်း လက်နက် ပြန်လည်တပ်ဆင်ရေးသာ သူတို့ရဲ့သည်းခြေကြိုက် ဖြစ်ပါတယ်။

ကမ္ဘာတစ်ခုလုံးမှာ လမ်းနှစ်သွယ် ထင်းခနဲမြင်သာလာတယ်။ လက်ဝါးကြီးအုပ် အရင်းရှင်များရဲ့ကမ္ဘာကို ပြန်လည်ခွဲဝေရေး၊ အရင်းရှင် စနစ် သက်ဆိုးရှည်ပြီး ဆက်လက်သွေးစုပ်ခြယ်လှယ်ရေး၊ စစ်မက်ပြုရေး က လမ်းတစ်သွယ်ဖြစ်ပြီး၊ လုပ်သားပြည်သူတို့ရဲ့ နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေး၊ အမျိုးသားရေးလွတ်လပ်ရေးနှင့် လူတန်းစားဘဝ လွတ်မြောက်ရေး တော်လှန်ရေးက လမ်းတစ်သွယ်ဖြစ်ပါတယ်။

၁၉၃၀ တစ်ဝိုက် မြန်မာနိုင်ငံရေးသမိုင်းကို ထိုလမ်းနှစ်သွယ်က အများကြီး သြဇာပေးခဲ့ပါတယ်။

၁၉၃၀ ပြည့်နှစ် မတိုင်မီက နိုင်ငံရေးအဖွဲ့အစည်းများ

၁၉၃၀ ပြည့်နှစ် မတိုင်မီကဆိုတော့ ၁၉၂၇၊ ၁၉၂၈၊ ၁၉၂၉ စတဲ့ နှစ်များက နိုင်ငံရေးပါတီ အဖွဲ့အစည်းများအကြောင်းကိုသာ ပြောပါမယ်။ သို့ကလိုပြောတဲ့အခါမှာ နယ်ချဲ့ဗြိတိသျှနှင့် တစ်သံတည်းထွက်ပြီး နယ်ချဲ့အကြိုက် လိုက်လုပ်နေတဲ့ အလိုတော်ရိ ပါတီအဖွဲ့အစည်းများ အကြောင်းကိုတော့ အထူးမပြောတော့ပါဘူး။ နယ်ချဲ့အင်္ဂလိပ်အကြောင်း ပြောရင် သူတို့အကြောင်းဟာ အန္တောဂဓ ဖြစ်သွားပါတယ်။ ကျွန်တော် ပြောမှာကတော့ အမျိုးသားအင်အားစုထဲမှာ စာရင်းဝင်တဲ့ နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေးမှာ ဒီဂရီ အနည်းအများသာကွာတဲ့ နိုင်ငံရေးပါတီ အဖွဲ့အစည်းများအကြောင်း ဖြစ်ပါတယ်။

၁၉၂၀ ပြည့်နှစ်တစ်ဝိုက်တုန်းက အမျိုးသားအင်အားစုများဟာ ညီညွတ်စည်းလုံးခဲ့ကြတယ်။ တပေါင်းတစည်းတည်း ရှိခဲ့ကြတယ်။ နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ မြန်မာအသင်းချုပ်ကြီး သို့မဟုတ် ဂျီစီဘီအေလိုခေါ်တဲ့ ဝံသာနုလှုပ်ရှားမှု အမျိုးသားညီညွတ်ရေးတပ်ပေါင်းစုအတွင်းမှာ ညီညွတ်ခဲ့ကြတယ်။

ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့သမားဟာ အဲဒီ ဝံသာနုလှုပ်ရှားမှုကြီးကို တစ်ဖက်က ဖိနှိပ်ချုပ်ချယ်မှု အဝဝဖြင့် ဖြိုဖျက်တယ်။ အခြားတစ်ဖက်က အခြေခံမကျတဲ့ အပေါ်ယံ လိုက်လျောချက်ကလေးများဖြင့် ခေါင်းဆောင်မှု တစ်ပိုင်းကို ဖြားယောင်းသွေးဆောင်ကာ ဖြိုခွဲတယ်။ ဒိုင်အာခီ အုပ်ချုပ်ရေး (ဝါ) ပူးတွဲတာဝန်ခံအုပ်ချုပ်ရေးဆိုတဲ့ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုကို လုပ်ပေးလိုက်တဲ့အခါမှာ ဂျီစီဘီအေမှ ခေါင်းဆောင်တစ်စုက ခွဲထွက်ပြီး ဒိုင်အာခီ အုပ်ချုပ်ရေးကို လက်ခံလိုက်ကြတယ်။ ဒိုင်အာခီစနစ်အရ တည်ထောင်လိုက်တဲ့ ဥပဒေပြုကောင်စီကို ဝင်ကြတယ်။ သူတို့ဟာ ပြည်သူပြည်သား ပါတီ ဆိုတဲ့အမည်ဖြင့် နိုင်ငံရေးပါတီတစ်ရပ်ကို တည်ထောင်ကြတယ်။ အများပြည်သူတွေကတော့ သူတို့ကို ၂၁ ဦး ပါတီလို့သာ ခေါ်ကြတယ်။ ပင်မ ဂျီစီဘီအေကြီးကတော့ ဒိုင်အာခီအုပ်ချုပ်ရေးကို လက်မခံဘဲ ဥပဒေပြုကောင်စီကို သပိတ်မှောက်ကြတယ်။ ပြည်သူလူထုအများစုက သူတို့ဘက်မှာရှိတယ်။ သို့သော် ညီညွတ်သောခေါင်းဆောင်မှု မထူထောင်နိုင်ကြလို့ ဂျီစီဘီအေဟာ ဆက်ပြီးကွဲပြန်ပါတယ်။

၁၉၃၀ ပြည့်နှစ်တစ်ဝိုက် ရောက်လာတော့ အမျိုးသားနိုင်ငံရေး အင်အားစုများကြားမှ နိုင်ငံရေးအဖွဲ့အစည်း မည်မည်ရရ လေးဖွဲ့ရှိတယ်။ ပြည်သူပြည်သားပါတီလို့ခေါ်တဲ့ ၂၁ ဦး ပါတီ။ ဦးချစ်လှိုင်ကြီးမှူးတဲ့ ဂျီစီဘီအေ။ သက်ပန်းဆရာတော် သြဝါဒခံ ဦးစိုးသိမ်းကြီးမှူးသော ဂျီစီဘီအေနှင့် ရေဦးဆရာတော် သြဝါဒခံ ဦးစု ကြီးမှူးသော ဂျီစီဘီအေတို့ ဖြစ်ကြပါတယ်။

ဗြိတိသျှအလိုတော်ရိလုံးလုံးဖြစ်သူများရဲ့ အစုများနှင့် အခြားအစုကလေးများ ရှိပါသေးတယ်။ သို့သော် သူတို့က မပြောပလောက်ပါဘူးဗျာ။

အမျိုးသားနိုင်ငံရေး အင်အားစုများကြားမှာ အဖွဲ့ ၄ ဖွဲ့ ကွဲခြင်းဟာ

ခေါင်းဆောင်တွေကြားမှာ ပုဂ္ဂိုလ်ရေးရာ ကွဲလွဲမှုများကြောင့် ဖြစ်တယ် ဆိုရင် မှားလိမ့်မယ်။ သမိုင်းကို အပေါ်ယံရှုပ်ကြည့်ရာ ရောက်လိမ့်မယ်။ ခေါင်းဆောင်တွေရဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ရေးကွဲလွဲမှုများဟာ အာနိသင်ရှိသလောက် ရှိတယ်။ သို့သော် အဓိကမဟုတ်ဘူး။ ဘယ်သူကဖြင့် ဒိုင်အာခီအုပ်ချုပ် ရေးလက်အောက်မှာ တစ်လ ငါးထောင်စားရာထူး လိုချင်လို့ ဂျီစီဘီအေ က ခွဲထွက်သွားတယ်။ ဘယ်သူတွေက ဝံသာနုရန်ပုံငွေတွေ သုံးပစ်လို့ ဂျီစီဘီအေ ထပ်ကွဲရတယ် စသည်ဖြင့် ဝေဖန်သုံးသပ်ရင် အကြောင်းရင်း တွေ ပျောက်ကုန်မယ်။

ပြည်သူ့ပါတီခေါ်တဲ့ ၂၁ ဦးပါတီနှင့် ဂျီစီဘီအေ ကွဲခြင်းဟာ အင်္ဂလိပ်ကပေးလိုက်တဲ့ ဒိုင်အာခီအုပ်ချုပ်ရေး (ပူးတွဲတာဝန်ခံ ပြုပြင် ပြောင်းလဲရေး) ကို လက်ခံမလား၊ မခံဘူးလားဆိုတာပေါ်မှာ မှီပြီးကွဲကြ တယ်။ ဒိုင်အာခီအရ ရွေးကောက်ဖွဲ့စည်းမည့် ဥပဒေပြုကောင်စီကို ဝင် မလား၊ သပိတ်မှောက်မည်လား ဆိုတာပေါ်မှာတည်ပြီး ကောင်စီဝင်ဂိုဏ်း နှင့် သပိတ်မှောက်ဂိုဏ်း ကွဲတာပဲ။

ဒိုင်အာခီကို လက်ခံကြမည့် ၂၁ ဦးပါတီနှင့် အသိုင်းအဝိုင်းများက လည်း ဒိုင်အာခီအုပ်ချုပ်ရေးရဲ့ အပြစ်များကို မြင်တယ်။ ဂျီစီဘီအေက လည်း ထိုအပြစ်များကို မြင်တယ်။

အမှန်က ဒိုင်အာခီအုပ်ချုပ်ရေးဆိုတာ ဥပဒေပြုကောင်စီ၊ မင်းတိုင် ပင်အမတ်များ၊ ပူးတွဲတာဝန်ယူရသော အစိုးရအဖွဲ့ဝင် ဝန်ကြီးများ စတဲ့ အဆောင်အယောင်တွေ အပြည့်ရှိပေမဲ့ ဗြိတိသျှအစိုးရကခန့်တဲ့ ဘုရင်ခံ နှင့် အိုင်စီအက်အရာရှိများ လက်ထဲမှာသာ အချုပ်အခြာအာဏာရှိတယ်။

ဥပဒေပြုကောင်စီရွေးကောက်ပွဲမှာ ပြည်သူတွေရဲ့မဲဆန္ဒ ပေးပိုင်ခွင့် ကိုလည်း များစွာ ကန့်သတ်ချုပ်ချယ်ထားတယ်။ အင်္ဂလိပ်နှင့်ကုလား ကုန်သည်ကြီးများကို အထူးအခွင့်အရေးတွေ ပေးထားတယ်။

အင်္ဂလိပ်ကုန်သည် ၁၀၀ အတွက် အမတ်တစ်ယောက် ရွေး
ကောက်ခွင့်ရှိရင် မြန်မာ ၃၀,၀၀၀ အတွက် အမတ်တစ်ယောက် ရွေးခွင့်
ရှိတယ်။ ဒီတော့ ဒိုင်အာခီကောင်းတယ်လို့ ဘယ် မြန်မာအမျိုးသားရေး
ဝါဒသမားကမှ မပြောနိုင်ဘူး။

ကောင်စီဝင်လိုသူ၊ ဒိုင်အာခီ သပိတ်မမှောက်သူ ပြည်သူ ပြည်
သားပါတီခေါ်တဲ့ ၂၁ ဦး ပါတီက ပြောတယ်။ ဒိုင်အာခီလက်ခံပြီး
အလုပ်လုပ်ကြည့်။ အတွေ့အကြုံရပြီး တစ်စတစ်စ တိုးတက်သွားရမယ်။
ဒိုင်အာခီနှင့်ပူးပေါင်းရင်း ဒိုင်အာခီရဲ့အပြစ်တွေကို ပြုပြင်သွားရမယ်။
ဒါ့ကြောင့် သူတို့ဟာ ပူးသတ်သမားတွေပါလို့ လူထုကို ရှင်းပြကြတယ်။

၂၁ ဦးတွေ အထူးဝါယမစိုက်ပြီး တိုက်ပွဲဝင်တဲ့ကိစ္စတစ်ခု ရှိသေး
တယ်။ ရာထမ်းမှုထမ်းတွေထဲမှာ အင်္ဂလိပ်၊ ကုလားနှင့် ကုလားကပြား
များ လွှမ်းနေတာကို မြန်မာများနှင့် အစားထိုးရေးဖြစ်တယ်။

အဲဒီခေတ်တုန်းက လယ်ဝန်ရာထူးတစ်ခုကို မြန်မာတစ်ယောက်
ယောက်က ရတာကိုတောင် ဂုဏ်ထူးဆောင် သတင်းတစ်ခုအနေနှင့်
ပြောစားနေကြရတယ်။

၂၁ ဦးပါတီက ဥပဒေပြုကောင်စီထဲ ဝင်သွားပြီး အမတ်အများစု
ဟာ မြန်မာများဖြစ်နေတာတောင်မှ အမတ်များက မဲဖြင့် တင်မြောက်ရတဲ့
ဥက္ကဋ္ဌဟာ အင်္ဂလိပ်တစ်လှည့်၊ အင်္ဂလိပ်ကပြားတစ်လှည့် ဖြစ်နေသေး
တယ်။

၁၉၂၈ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလကျတော့မှ ဝတ်လုံတော်ရ ဦးပုဟာ
ပထမဆုံး မြန်မာဥက္ကဋ္ဌ ဖြစ်လာရတော့တယ်။

ဒီလို ပထမ မြန်မာဥက္ကဋ္ဌဖြစ်ရတာကိုပဲ ၂၁ ဦးပါတီဟာ ဒိုင်အာခီ
ကောင်စီထဲဝင်ခြင်းရဲ့ ကြီးမားသော အောင်မြင်မှုတစ်ရပ်အနေနှင့်
ပြောစားနေကြရတယ်။

ပြည်သူပြည်သားပါတီခေါ် ၂၁ ဦးပါတီရဲ့ ဝါဒသဘောထားများ
 နှင့် လုပ်ရပ်များကို လူတန်းစားနိုင်ငံရေး အနှစ်ချုပ်ကြည့်ရင် သူတို့ဟာ
 မြန်မာလူ့ဘောင်မှာ ဖြစ်ပေါ်ခါစ တိုင်းရင်းသားအရင်းရှင် လူတန်းစားနှင့်
 ခေတ်ပညာတတ်အလွှာများကို ကိုယ်စားပြုကြောင်း တွေ့ရမယ်ဗျာ။

ဒိုင်အာခီသပိတ်မှောက်သူတို့ ကွဲပုံ

ဒိုင်အာခီအုပ်ချုပ်ရေးကို ပင်မ ဂျီစီဘီအေက လက်မခံဘူး။ ဒိုင်အာခီ အုပ်ချုပ်ရေးရဲ့အပြစ်များဟာ လက်မခံရန် လုံလောက်သော အကြောင်း များဖြစ်တယ်။

ပြည်သူလူထု လိုလားတောင့်တနေတဲ့ ဟုမ်းရူးလ် (ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ရေး) နှင့် များစွာကွာလွှမ်းနေတယ်။ သူတို့ဟာ ဒိုင်အာခီနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးကို အမျိုးသားသစ္စာဖောက် လုပ်ငန်းအဖြစ်ဖြင့် မြင်ကြတယ်။

ဒိုင်အာခီဥပဒေပြုကောင်စီကို သပိတ်မှောက်ခြင်း၊ ပြည်သူလူထုကို စည်းရုံးလှုံ့ဆော်ကာ ဒိုင်အာခီကို ဆန့်ကျင်ခြင်းဖြင့်သာ ဒိုင်အာခီပျက်မယ်လို့ ယုံကြည်ကြတယ်။ ၂၁ ဦးပါတီက ပြောတဲ့ ပူးသတ်နည်းကို ပြက်ရယ်ပြုကြတယ်။

၁၉၃၀ ပြည့်နှစ်တစ်ဝိုက်ကျတော့ ဂျီစီဘီအေခေါင်းဆောင်များက ၂၁ ဦးပါတီရဲ့ ဥပဒေပြုကောင်စီတွင်း လုပ်ရပ်များကို လက်ညှိုးထိုးပြပြီး “ဘယ့်နှယ်လဲ၊ ပူးသတ်ဆရာကြီးများ၊ ကောင်စီဝင်ပြီး ဒိုင်အာခီမျိုးဖြုတ်

မယ်ဆိုသော်လည်း မျိုးမပြုတ်ဘဲ ခင်ဗျားတို့သာ ပြုတ်နေပါပကောလား။ ခင်ဗျားတို့က ပူးမသတ်နိုင်ဘဲ ခင်ဗျားတို့သာ အသတ်ခံနေကြရပါပကောလား” စသည်ဖြင့် သရော်ကြတယ်။

သရော်စရာပါပဲ။ ၂၁ ဦးပါတီဝင်နှင့် အခြား အချို့အမတ်များမှာ ပြည်သူလူထုရဲ့ အခြေခံအကျိုးစီးပွားကို နယ်ချဲ့ ဖိနှိပ်ချုပ်ချယ်မှုမှ လုံးဝ အကာအကွယ်မပေးနိုင်ကြဘူး။

ဗုဒ္ဓဘာသာ ဘုန်းတော်ကြီးများကို ထောင်ချပြီး သင်္ကန်းဆွဲချွတ် တာကိုတောင် ကြည့်နေကြရတယ်။

ဒါ့ကြောင့် ပြည်သူလူထုအများစုဟာ ဂျီစီဘီအေကိုပဲ ဆက်လက် ထောက်ခံကြတယ်။ ၂၁ ဦးဘက်ကို ပါမသွားကြဘူး။

သို့ပေမဲ့ ဂျီစီဘီအေမှာ ကျန်ရစ်တဲ့ ခေါင်းဆောင်များဟာ ညီညွတ် စုစည်းသော နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်မှုကို မပေးနိုင်ကြဘူး။

လူလတ်တန်းစား အနှစ်ချုပ်ကြည့်ရင် ဂျီစီဘီအေဟာ တောင်သူ လယ်သမားများ၊ မြို့နေဆင်းရဲသားများနှင့် အရင်းရှင်ပေါက်စများ စုဝေး ရာ အဖွဲ့အစည်းဖြစ်တယ်။

ခေါင်းဆောင်မှုဟာ ထိုလူတန်းစားကို ကိုယ်စားပြုတဲ့ ခေတ်ပညာ တတ် အလွှာများဖြစ်တယ်။ ခေါင်းဆောင်မှုအပေါ်မှာ ရှေးဟောင်း ပညာ တတ်အလွှာများ (ဘုန်းကြီးများ) ရဲ့ ဩဇာကလည်း သက်ရောက်နေ သေးတယ်။

ဦးချစ်လှိုင်ကြီးမှူးသော ဂျီစီဘီအေနှင့် ဦးစိုးသိမ်းကြီးမှူးသော ဂျီစီဘီအေရယ်လို့ နှစ်ပိုင်းကွဲသွားတယ်။ ဦးချစ်လှိုင်နှင့် ဦးစိုးသိမ်း ကြား မှာ ပုဂ္ဂိုလ်ရေးကွဲလွဲမှု မရှိဘူးလို့ ကျွန်တော်ထင်ပါတယ်။ တစ်ယောက်နှင့် တစ်ယောက် တိုက်ခိုက်တာလည်း မတွေ့ဖူးဘူး။ တစ်ဖက်နှင့်တစ်ဖက် ငွေရေးကြေးရေး စွပ်စွဲမှုများတော့ ရှိပါတယ်။ ဒါကတော့ မြန်မာတွေရဲ့

ငွေစာရင်းအင်း မနိုင်နင်းမှု၊ စည်းကမ်းမရှိမှု စသည်တို့ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ စွပ်စွဲချက်များသာ ဖြစ်ဟန်တူပါတယ်။

ပုဂ္ဂိုလ်အနေနှင့်ပြောရရင် နှစ်ဦးစလုံးဟာ သန့်ရှင်းရိုးသားသူတွေ ဖြစ်တယ်။ ဆင်းသက်မှုအရပြောရရင် သူဌေးသား ခေတ်ပညာတတ်များသာ ဖြစ်ကြတယ်။

ဦးချစ်လှိုင်က ဝတ်လုံတော်ရ၊ ဘိလပ်ပြန်။ ဦးစိုးသိမ်းက အမေရိကန်ပြန်၊ ဂျာမနီပြန်၊ ဂျပန်ပြန်။ ကိုယ်ကျိုးကိုယ့်စီးပွား စွန့်လွှတ်သူများဟု လူအများ ယုံကြည်ပြောဆိုကြပါတယ်။

ဒါဖြင့် ဘာကြောင့် ဦးချစ်လှိုင်ကြီးမှူးတဲ့ ဂျီစီဘီအေနှင့် ဦးစိုးသိမ်းကြီးမှူးသော ဂျီစီဘီအေရယ်လို့ ကွဲသွားပါသလဲ။

ကျွန်တော် လေ့လာရရှိတဲ့ ပထမဆုံးအကြောင်းကတော့ နိုင်ငံရေးမှာ ဘုန်းကြီးများရဲ့ သြဇာနှင့်ပတ်သက်လို့ သဘောထားကွဲလွဲမှု ဖြစ်ပါတယ်။

ဘုန်းတော်ကြီးများနှင့် မြန်မာနိုင်ငံရေး

အဲဒီ ပထမဆုံးအကြောင်းကို မဆွေးနွေးမီ ဘုန်းတော်ကြီးများနှင့် မြန်မာ နိုင်ငံရေးအကြောင်းကို ဆွေးနွေးဖို့လိုပါတယ်။

၁၉၂၀ ပြည့်နှစ်တစ်ဝိုက်က နိုင်ငံရေးဟာ ဝိုင်အမ်ဘီအေနိုင်ငံရေး ရဲ့ အဆက်ဖြစ်တယ်။ ဝိုင်အမ်ဘီအေဟာ ဘာသာရေး၊ ပညာရေး၊ လူမှု ရေး စသည်တို့ဖြင့် လှုပ်ရှားစည်းရုံးမှုများ စခဲ့တယ်။ ၁၉၂၀ ပြည့်နှစ် တစ်ဝိုက်မှာ ဝိုင်အမ်ဘီအေက ဂျီစီဘီအေအဖြစ်သို့ (ဝံသာနု လှုပ်ရှားစည်း ရုံးမှုအဖြစ်သို့) ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်သွားပြီး နောက်မှာလည်း မြန်မာနိုင်ငံရေးမှာ အမျိုး၊ ဘာသာ၊ သာသနာဆိုတဲ့ ကြွေးကြော်သံများ လွှမ်းနေခဲ့ပါတယ်။

ဗုဒ္ဓဘာသာမြန်မာများဟာ ဘာသာရေးဖိနှိပ်မှုကို များစွာခံပြင်းကြ တယ်။ နိုင်ငံခြားသား လူမျိုးခြားဖြစ်ရုံမက ဘာသာခြားဖြစ်သူတွေက ကိုယ့်နိုင်ငံ လာရောက်ကြီးစိုးနေကြတဲ့အခါမှာ ဘယ်လောက်ပင် မတော် တဆနိုင်ပြီး သေးငယ်သော ဘာသာရေးဖိနှိပ်မှုပင် ဖြစ်စေကာမူ အသည်းနှလုံးကို အပ်နှင့်ဆွသလို ခံစားကြရတယ်။

ဘာသာခြားတွေက ကိုယ်အလေးအမြတ်ထားတဲ့ ဘုရားရင်ပြင်
တော်ပေါ်မှာ ဖိနပ်စီးကြတဲ့အခါ ဗုဒ္ဓဘာသာ မြန်မာတွေဟာ နာကြည်းစွာ
နှင့် ကန့်ကွက်ကြတယ်။

‘ရွှေတိဂုံဘုရားရင်ပြင်တော်ပေါ်မှာ ဖိနပ်စီးရ’ ဆိုတဲ့ ကြွေးကြော်
သံအတွက် ဝိုင်အမ်ဘီအေ၊ ဂျီစီဘီအေတို့က တိုက်ပွဲဝင်တဲ့အခါမှာ လူထု
တစ်ရပ်လုံးက ထောက်ခံလာကြတယ်။

၁၉၂၈ ခုနှစ်က ထင်ပါတယ်။ ဦးဥတ္တမ ထောင်ကလွတ်လာတော့
လူထုတရားပွဲကြီးတစ်ခု ကျင်းပတယ်။ ထိုစဉ်တုန်းက အစည်ကားဆုံး
သော လူထုအစည်းအဝေးကြီးတစ်ခု ဖြစ်ပါတယ်။

တရားမဟောခင် ဆရာတော်ဟာ သင်္ကန်းရုံထားပြီး လူထုပရိ
သတ်ရှေ့မှာ ငါးမိနစ်ခန့် မတ်တတ်ရပ်နေတယ်။

လူထုပရိသတ်က ငြိမ်ပြီး ဆရာတော်ကို ငေးစိုက်ကြည့်နေကြ
တယ်။ နောက်တော့ ဆရာတော်က ရုံထားတဲ့သင်္ကန်းကို ချွတ်ပစ်လိုက်
တယ်။ ထောင်ဝတ်ထောင်စားနှင့် ဆရာတော်ဦးဥတ္တမ ဖြစ်သွားတယ်။

လူထုပရိသတ်ဟာ လှုပ်လှုပ်ရှားရှား ဖြစ်သွားတယ်။ ဗြိတိသျှ
နယ်ချဲ့သမားကို ဒေါသအမျက်ချောင်းချောင်းထွက်ကြတယ်။

ဆရာတော်က ထောင်ထဲမှာ သင်္ကန်းဝတ်ခွင့်မပေးသဖြင့် ထောင်
အဝတ်နှင့်နေခဲ့ရကြောင်း၊ ဥပုသ်လည်း ပြုခွင့်မပေးကြောင်း၊ ထောင်သွင်း
အကျဉ်းချသော ဘုန်းကြီးတိုင်းကို ဒီလိုပဲ ဖိနှိပ်ချုပ်ချယ်နေကြောင်း ရှင်းပြ
လိုက်တယ်။

ဒီအခါမှာ ပရိသတ်ထဲက လူပေါင်းများစွာ ငိုယိုကြတယ်။ တချို့
က အင်္ဂလိပ်အစိုးရကို တိုက်ဖျက်ရမယ်။ ချက်ချင်း ထချရမယ် စသည်
ဖြင့် ထအော်ကြတယ်။

ဥပဒေပြုကောင်စီမှာ အင်္ဂလိပ်ဘက်မှ လိုက်ပါသူ ဗုဒ္ဓဘာသာ

မြန်မာအချို့က (မင်းတိုင်ပင်အမတ်အချို့နှင့် ဝန်ကြီးအချို့က) နိုင်ငံရေး လိုက်စားသော ဘုန်းကြီးသည် ဘုန်းကြီးမဟုတ်။ လူသာဖြစ်တယ်။

နိုင်ငံရေးပြစ်မှုကျူးလွန်သူ ဘုန်းကြီးဟာ သာမန် ရာဇဝတ်ကောင် သာဖြစ်တယ် စသည်ဖြင့် ဝိနည်းတော်တွေကို ကိုးကားပြီး ဘယ်လိုပင် ရှေ့နေလိုက်စေကာမူ ပြည်သူတွေက လက်မခံဘူး။ နိုင်ငံ ရေမြေရှင် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိများရဲ့ ဘာသာရေးဖိနှိပ်မှုလို့ပဲ မြင်ကြတယ်။

ဘာသာရေးဖိနှိပ်မှုကို ဆန့်ကျင်ခြင်းဟာ သဘာဝကျစွာပဲ နယ်ချဲ့ ဆန့်ကျင်ရေး၊ နိုင်ငံရေးတိုက်ပွဲရဲ့ အစိတ်အပိုင်း ဖြစ်လာတယ်။

ဂျီစီဘီအေရဲ့ အမျိုး၊ ဘာသာ၊ သာသနာဆိုတဲ့ ကြွေးကြော်သံများ (ဆောင်ပုဒ်များ)ဟာ တော်လှန်သောသဘောကို ဆောင်ခဲ့တယ်။

သို့ကလို့ မြန်မာနိုင်ငံရေးသမိုင်းရဲ့ တစ်ပိုင်းတစ်ကဏ္ဍမှာ ဘာသာ ရေး၊ သာသနာရေး ကြွေးကြော်သံများ၊ ဘာသာရေးဖိနှိပ်မှု ဆန့်ကျင်ရေး တိုက်ပွဲများ အားကောင်းနေသည်နှင့်အမျှ သံဃာတော်များ၊ ဘုန်းတော် ကြီးများရဲ့ ဩဇာအရှိန်အဝါ ကောင်းနေခြင်းကလည်း သဘာဝပဲဖြစ် တယ်။

သို့သော် ၁၉၃၀ ပြည့်နှစ်တစ်ဝိုက်ကျတော့ နိုင်ငံရေးပြဿနာတွေ က ပိုပြတ်သားလာတယ်။ ခေါင်းဆောင်တွေရဲ့ နိုင်ငံရေးနိုးကြားမှုနှင့် နိုင်ငံရေးအသိပညာကလည်း မြင့်မားလာတယ်။

နယ်ချဲ့သမားကလည်း ပိုကျွမ်းကျင်လာပြီး၊ ဘာသာရေး ဖိနှိပ် ချုပ်ချယ်မှုကို တတ်နိုင်သလောက် ရှောင်လာတယ်။ (ဘုရားပေါ် ဖိနပ် စီးတဲ့ ကိစ္စမျိုးမှာ) ဘာသာရေးနှင့် နိုင်ငံရေးပြဿနာများ ကွဲပြားစပြုလာ တယ်။

ခေါင်းဆောင်မှုမှာလည်း လူခေါင်းဆောင်မှုနှင့် ဘုန်းကြီးခေါင်း ဆောင်မှု ကွဲပြားလာတယ်။ အစကတော့ လူခေါင်းဆောင်တွေက ဆရာ

တော်ကြီးများရဲ့ သြဝါဒကို တစ်သဝေမတိမ်း ခံယူခဲ့တယ်။

ဂျီစီဘီအေအစည်းအဝေးများ မစမိမှာ မဟာသံဃသာမဂ္ဂိ အဖွဲ့ အစည်းအဝေးက စတယ်။ ဂျီစီဘီအေ အစည်းအဝေးစတော့ ငါးပါး သီလ ခံယူတယ်။ ဆရာတော်ကြီးများရဲ့ သြဝါဒစကားကို နာယူကြ တယ်။

ခုတော့ ဂျီစီဘီအေရဲ့ လူခေါင်းဆောင်များဟာ ဆရာတော်ကြီးတွေ ရဲ့ သြဝါဒကို တစ်သဝေမတိမ်း မလိုက်နာနိုင်တော့တာကို တွေ့ကြရ တယ်။ များသောအားဖြင့် သြဝါဒစရိယ ဆရာတော်ကြီးများဟာ နိုင်ငံ ရေးအယူအဆ၊ နိုင်ငံရေးဝါဒများမှာ မနိုင်နင်း မကျွမ်းကျင်ကြဘူး။ ဆရာတော် ဦးဥတ္တမလို ပုဂ္ဂိုလ်က အနည်းသားဖြစ်တယ်။

နောက်ပြီးတော့ ဆရာတော်ကြီးတွေဟာ လူခေါင်းဆောင်တွေကို တန်ဖိုးဖြတ်ရာမှာ ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်မကျဘူး။ ပုဂ္ဂလဓိဋ္ဌာန် လွှမ်းနေတယ်။

ဆိုလိုတာက ဘုန်းကြီးဟာ ဘုန်းကြီးရှုထောင့်က ကြည့်တယ်။ ဘုန်းတော်ကြီးရဲ့ ကျင့်ဝတ်သိက္ခာနှင့် နီးစပ်သူ၊ ဆရာတော်ကြီး အမိန့် ရှိလျှင် ဘာမဆို ခေါင်းညိတ်သူ လူဘုန်းကြီးမျိုးကို ပိုအထင်ကြီးတယ်။

ဆရာတော်ကြီးတွေဟာ ဆရာကြီး သမားကြီး အလေ့အထတွေ က စွဲနေလို့မို့ လူတွေ စတင်တောင်းဆိုနေကြတဲ့ ဒီမိုကရေစီ အလေ့အထ ကို လက်မခံနိုင်ဘဲ ရှိနေကြတယ်။

ဆရာတော်ကြီးများနှင့် လူခေါင်းဆောင်များ ဆက်ဆံရေးမှာ ဒီမိုကရေစီ မရှိဘူး။ ဒါ့ကြောင့် သြဝါဒစရိယဆရာတော်ကြီးများကို ပယ်လှန်ချင်သော လူခေါင်းဆောင်များ ပေါ်လာခဲ့တယ်။

ဂျီစီဘီအေမှာ စတင်ပယ်လှန်သူကတော့ ဦးချစ်လှိုင်ဖြစ်ပါတယ်။ သို့ကလို ဦးချစ်လှိုင် ပယ်လှန်ရတဲ့အကြောင်းတစ်ရပ်ကတော့ ဦးချစ်လှိုင် ဟာ လူထုနောက်လိုက် များစွာရှိလို့ဖြစ်ပါတယ်။

ဦးချစ်လှိုင်ရဲ့ ပြောဆိုသော စကားများနှင့် ပြုမူဆောင်ရွက်ပုံများကို လေ့လာကြည့်ရတာ နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှုများမှ သံဃာတော်များကို လုံးဝ ဖယ်ရှားလိုတဲ့ သဘောမရှိဘူး။

လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲမှာ သံဃာတော်များ ပါရမယ်။ သို့သော် လူခေါင်းဆောင်နှင့် ဆရာတော်ကြီးများ ဆက်ဆံရေးမှာ ဒီမိုကရေစီ ရှိရမယ်။ ဆရာတော်ကြီးများက လူခေါင်းဆောင်များကို စေသည့်ကျွန်၊ ထွန်သည့်နွားသဖွယ် သဘောမထားရဘူးလို့ ယူဆတာ တွေ့ရတယ်။

ဒီအချက်မှာ ဆရာတော်ဦးဥတ္တမနှင့် ဦးချစ်လှိုင်တို့ ပဋိပက္ခ ဖြစ် တတ်ကြတယ်။ ဒီအချက်ကြောင့် အချို့ သြဝါဒါစရိယ ဆရာတော်တို့နှင့် ဦးချစ်လှိုင် ကွဲသွားပြီး မည်သည့်ဆရာတော်ရဲ့ သြဝါဒကိုမှ ခံသည်ဟု မကြေညာသော ဦးချစ်လှိုင်ကြီးမှူးသော ဂျီစီဘီအေနှင့် သက်ပန်းဆရာ တော် သြဝါဒခံ ဦးစိုးသိမ်းကြီးမှူးသော ဂျီစီဘီအေတို့ ကွဲသွားခဲ့ကြောင်း တွေ့ရတယ်။

ဆရာတော်ကြီးတွေဟာ မိမိတို့ရဲ့ သီလသမာဓိကိုသာ ယုံတယ်။ လူခေါင်းဆောင်အချို့ရဲ့ သီလသမာဓိကို မယုံကြဘူး။ လူခေါင်းဆောင် အချို့ဟာ ဝံသာနုရန်ပုံငွေတွေကို အလွဲသုံးစားပြုတယ်လို့ထင်ကြတယ်။ ဒါ့ကြောင့် ဆရာတော်ကြီးများထဲမှ ဆရာတော်အချို့ကို ဘဏ္ဍာထိန်း ကော်မတီခန့်ပြီး ရန်ပုံငွေတွေကို ထိန်းသိမ်းကြတယ်။ သုံးစွဲမှုကို သူတို့က သာ ချုပ်ကိုင်ထားလိုကြတယ်။ ဒါမှသာလျှင် ရန်ပုံငွေနှင့်ပတ်သက်ပြီး စွပ်စွဲချက်များ ကင်းရှင်းမယ်လို့ ယူဆတော်မူကြဟန်ရှိတယ်။

ဆရာတော် သြဝါဒခံရေးနှင့်ပတ်သက်ပြီး ဦးချစ်လှိုင်က ပယ်လှန် ကာ ဦးစိုးသိမ်းက မပယ်လှန်ခဲ့သော်လည်း နောက်ပိုင်းကျတော့ ဦးစိုး သိမ်း ခံရပုံကလည်း မသက်သာလှဘူး။ ဂျီစီဘီအေ နောက်ထပ်ကွဲရပြန် ပါတယ်။